

bus. Dum denique Constantinus Nicephorum patrum
& Alexium Ducem oculis orbat, fortunisque omnibus
exuit, tantum in se odium juvens præcepit concitavit,
ut nemine pro eo stare auso, facile fuerit matri &
Stauraci Imperii gationem, & pristinam potestatem re-
sumere; atque comprehenso Constantino oculos effode-
re, qua calamitate infelix haud multo post expiravit.
Ejus mortem secuta est dierum septendecim horrenda
caligo. Irene porro anno ab hoc facinore sexto, &
Christi 802. ab Nicephoro fortunis omnibus exuta in
Lesbon deportata vivere desit.

6. Nicephorus ejcta Irene Imperium arripuit; omni
scelere fœdatus, avarus, perfidus, impius, & Ecclesiæ,
piorumque omnium infensus hostis, qui tandem a Bul-
garis vicit in prælio cecidit anno 811. Leo Armenius
Orientis Imperium suscipit, simulque instauratis quæ du-
dum obsoleverant, Leonis Isaurici & Constantini Co-
pronymi feralibus edictis Imagines sacras deturbat, &
undequaque disjicit, cultoresque omni crudelitate pro-
sequitur. Hic Nicephorum, cuius admonitiones perini-
que ferebat, Patriarchatu dejecit, Theodorumque suæ
impietati consentientem ejus loco collocavit. Sed Leo-
nem Imperio vitaque privavit Michael dictus ab linguae
vitio Balbus, qui regnare cœpit anno Chr. 820, fero-
cior ipso Leone iconomachus; nam sanctitate doctrina-
que præstantissimos viros Euthymium & Methodium
omni crudelitate fuit infectatus. Et Euthymium quidem
non gladio, non laqueo, neque carnificis vulgatis ma-
nu, sed taureis flagellis toto corpore per proprium fi-
lium Regni successioni destinatum tamdiu cecidit, ea-
que immanitate, ut in illo cruciatu interierit. Sed quia
tam efferata barbaries **vix** fidem inveniret, rem confir-
mare placet duorum insignium Græcorum Historicorum
ejusdem Sæculi attestatione Zonarae & Cedreni, quorum
prior ita testificatur in Michaeli Balbo: τὸν ἀριδίμονον Εὐ-
θύμιον δὲ μαρτυρικῷ τελοῦ θανάτῳ ἐφέδως μαστίχευον διὰ
τὸν γένειον Θεοφίλος. Euthymium venerandum martyrem
occidit immisericorditer ad necem flagellis casum per pro-
prium filium Theophilum. Cedrenus non minus exerte
hoc ipsum astruit his verbis: τὸν μακαρίτινον Εὐθύμιον διὰ
Θεοφίλος τὸν ὄντα εἰς θανάτῳ παραδίωστον βούνευος τυπόμενον
ἐφέδως. Beatum Euthymium per proprium filium Theo-
philum morte crudeliter afficit bubulis nervis casum.

7. Quid ulterius memorem admirandum illum Methodium? Quem perversæ hæresi refragantem memoratus ille Theophilus innumeris cruciatis affecit: inter quos et Zonara violenta dentium ab ipsis radicibus evulso recensetur. A quo etiam in Insulam deportatus fuit; ibidemque in sepulcro cum duobus latronibus inclusus sub cuiusdam piscatoris custodia, cui vetitum erat, ne pulsus panis & aquæ inclusis suppeditaret, quam necesse foret ad hoc, ne inedia vel siti morerentur. Contigit vero, ut alter latronum interierit, cujus cadaver foras deduci prohibuit Imperator. Quantam autem violentiam & molestiam vir sanctus ex tetromino cadaveris fætore tolerarit, nulla potest oratio exprimere. Septennium ille intra tumulum exegit. Postmodum consentiente Theophilo intra regium palatum occulte sine cuiusquam accessu detenus est inclusus: solus illum adibat Imperator Iesus sapientissimis delectatus colloquiis. Mortuo Theophilo, dum Theodora Augusta Imperium regebat, respavit Orientalis Ecclesia: & admittente religiosissima Augusta, Joannes, quem sua hæresis & perversi mores ad Patriarchalem dignitatem evexerant, dignitate motus & in Monasterium ad penitentiam relegatus, ejusque in eodem promotus fuit venerandus Methodius, qui quadriennio sanctissime rexit Orientis Ecclesiæ, suoque felici obitu, accedente Teodoræ studio successorem nactus est virtutum eximiis meritis parem sibi admirabilem Ignatium, anno 847. Michaelis Europalatæ pietate pacisque artibus præclari, olim Imperatoris, sed ob cladem a Bulgaris acceptam depositi filium.

8. Annus a Christi ortu 712. Etæ autem Hispanicæ
50. Hegiræque Arabicæ 91. Hispaniæ funestus accidit.
Rudericus profligato suis armis & excæcato Vitis Hispaniæ
Rege moribus perditissimo, regnum ejus ad se
transfulerat. Hic in libidines effusus Juliani Comitis
vel uxorem, vel ut alii produnt, filiam constupravit.
In hujus ultiōrem injuriæ Julianus Saracenos clam ex
Africa in suam patriam excivit, suam eis operam, ubi-
cumque offerretur occasio, pollicitus. Illi transmissio
reto Gaditano, primisque arcibus & oppidis occupatis,
alterius per vim provehuntur, occisoque in acie Rude-
rico a suis deserto universam Hispaniam invadunt, præ-
ter illum Pyreneum tractum, qui Provinciis Asturiæ
Cantabriæque continetur. Eo namque Gothorum con-
jugientes reliquæ ulteriorem Barbarorum excursionem
armis suis, & rupium munitionibus coercuerunt Pelagio
duce: qui primus celeberrimo conflictu victis Mauris
Legione regnum condidit, ex quo posteri gradatim pro-

gressi, plura in Hispaniis regna infideli gente vista & depulsa constituant.

9. Nec vero Saraceni se Pyreneis montibus continuerunt, in Gallias enim effusi illas tyrannicæ dominatio-
nis iugo subjecissent, nisi Dei providentia Pipino hujus
omnis secundo genitum Carolum illis opposuisset in-
numeris victoriis inclytum ducem! Hic Pipino patre re-
bus humanis exempto, in custodiam ab noverca Plectru-
m conjectus, indeque dilapsus, Raginfridum Palatii Re-
ii præfectum, quem etas illa Majorem domus voca-
bat, lacestere ausus, primo illo tyrocinio victus est; sed
Carolus quasi novus Antæus e casu fortior surrexit; ho-
resque victoria præfidentes & minus cautos adortus ma-
na strage concidit: novasque accumulans victorias,
Axones, Alemanno, Bajoarios, Noricos, & Eudone
magno Aquitanos profligavit. Eudo, ut fama est, rebus
uis accisis præsidium Maurorum implorat, eosque in
Galliam evocat, qui Galliae potiunde spe adducti, col-
lectum ex Africa & Hispania copiosissimum exercitum
Abderamo duce in Galliam effundunt; quacunque pro-
rediuntur, promiscuus furor ferro & ignibus grassatur
impune, Occitaniam vastant, urbesque citra & ultra
Rhodanum sitas invadunt; Aquitaniam cum Burdegala
hostile in modum diripiunt: quæ caussa fuit Eudoni,
siorum, quos exciverat, perfidiam experto, confundi-
endi ad Carolum, & quantas colligere potuit vires,
illius exercitum conjungendi. Progressis ingentibus
arbororum ad Ligerim usque copiis, Carolus prope
urones occurrit, dato pugnae signo; Eudo, ut erat
constitutum, ex improviso castra hostium adortus est,
Carolus alia ex parte fulminis instar in confertos Sa-
cencorum cuneos advolat, & quidquid obvium occur-
rit, magno impetu disjicit; horrendaque edita strage,
hostium ordines disturbat. Abderamus fortissime dimi-
ns inter suorum acervos occiditur. Cæsa sunt eo die
trecenta septuaginta quinque hostium millia, ut si-
em facit in Gregorio II. Pontifice Anastasius. Ex Fran-
s tantummodo mille quingenti cederunt ann. 727.
odemque Burgundiam & Lugdunum Carolus recepit in
testatem: annoque sequenti Eudone vita functo Aqui-
niam pulsis Saracenis invasit. Nec tamen his victoriis
orsus debellatum est: Saracenos enim ad ulciscendam
orum stragem Galliam iterum ingenti numero delevit
ann. 731. & Avenionem ab illis interceptam recepit.

in quo degeret universis hominibus incognitus . Ad cœnobium Montis Cassini unico fidissimo socio , cum quo secreti fidem jurejurando pactus fuerat , adhibito , clam & cunctis ignotus concessit ; atque infimis preciis obtinuit ab Abbatे Petronace sui ad Monasterium admissionem . In curam trucis & ferociter rusticani culinarii traditus , ejusque jussis in vilissimis & laboriosissimis culinæ muniis obsequentissimus Carolomannus , præfeti tamen illius culinarii quotidianis non tantum coniiciis , sed frequentibus etiam verberibus afficiebatur ; ejusque invicta patientia lacescerebatur : donec post diurnum ejusmodi tyrocinium de culina ad caulas & ovile Monasterii translatus est : Quo in officio dilecta solitudini , divinæque contemplationi vacans cum cœlitibus , & suis pecudibus seorsim conversabatur . Eodem pariter tempore in idem Monasterium secessit , vitamque cœlestem exorsus est Longobardorum Rex Rachisius , abdicato quo potiebatur Longobardæ Regno in Astulphi fratri sui manus : quia tamen cognitus inter Monachos admisus est , non æque duris ac Carolomannus exercitationibus probatus ac institutus fuit .

12. Carolomanni abdicatione, & Grifonis morte, traductis in unum Pipinum Martelli opibus, potestate, & amicis, quos amplissima beneficia recepta devinxerant, aut futura in spem erigebant. Cum nihil ex Chilperici socordia vel commodi speraretur, aut privati damni timeretur, publicæ vero calamitates præviderentur innumeræ, sive ab intestino civilique bello, sive a devictarum gentium rebellione, quas unius Pipini virus in officio continebat, sive a Saracenorum incursu, si Pipinus jam prole felix, sed quæ per ætatem nondum erat regendis populis, aut Optimatum ambitione vel disfisonibus reprimendis satis idonea, rebus humanis atque Sceptri successione eximeretur, cogitari coëptum est de Chilperico, cui nihil erat Regium præter inane nonen, abdicando, Pipinoque ejus fratre in Regnum sufficiendo. Dispositis jamdudum eam in rem omnium animalium, curat Pipinus totius Regni comitia convocari; in his omnium consensu deliberatum est uni Pipino Regnum esse deferendum, atque in ejus liberos ingentis pei Principes Regni transferendam successionem. Eo lenique res processit, ut omnibus despectus Chilpericus Regno cedere coactus sit, ut in Pipinum suprema potestas transferretur anno Christi 572.

tas transferretur, anno Chrivi 572.
13. Qui Zachariae vita functo successit Stephanus se-
cundus, non ultra quatriduum sedem Romanam tenuit.
Huic suffectus Stephanus tertius, qui bello ab Astulfo
Rege appetitus, postquam ille capta Ravenna cum Exar-
chatu omni, ejectisque inde Græcis cum Exarcha Euty-
chio, & potentia & superbia multum increverat, in
Franciam summus Pontifex ad Pipinum confugit. Qui
transcensis Alpibus, & disjectis quæ montium claustra
nsederant Longobardicis præsidis, inclusum Regia gen-
is urbe Ticino, quæ & Papia vocatur, Astulfum jura-
e compulit, cuncta se, quæ Romanæ ditionis erant,
edidit. Sed Francorum discessu metu solitus non
nodo promissis non stetit, verum etiam Romanam cum
Pontifice arcta obsidione cinxit. Pontifex in has redactus
angustias, Pipinum suppliciter evocat duabus ad commi-
erationem compositis epistolis, tum proprio nomine,
cum Principis Apostolorum. Pipinus his commotus pari
eleritate transgressis Alpibus hostem acie adoritur, pro-
igat, Romanque obsidione solvit, Astulfuni fugientem
que mœnibus Ticini includentem obsidet, inque suam
edidit potestatem. Atque Ravennæ Exarchatum, quam
Romaniam vocant, & Pentapolim nempe Anconam,
Ariminum, Pisaurum, Auximum & Urbignum, aliaque
ppida & arces, quas ab Astulfo Græcis Imperatoribus
reptas Constantinus Copronymus a Pipino per Legatos
rustra repetebat, Romano Pontifici tradidit, perpetuo-
ue addixit, anno 756.

14. Pipinus extremum diem Parisiis obiit Christi anno 768. Eodem Carolus cum Carolomanno paternum legnum partitus est: sed hoc intra triennium extincto, plus regnavit Carolus. Qui anno 773. advocatus ab Hadriano Papa ejus nominis primo, quem Desiderius Longobardorum Rex divexabat, paternas victorias inauravit. Veronam hosti præripit fugato inde Adelgiso Desiderii filio, ipsum vero Desiderium, qui se intra validissimam Ticini urbem incluserat, cum urbe obsessa suam redigit potestatem: eumque amissa cum Regno libertate una cum uxore & liberis Leodium Eburonum instodiendum mittit. Sicque gentis Romano Pontifici manifestum regnum proslus extictum est, postquam ducentis circiter & sex annis ab Albano fundatore in Italia floruit. Carolus vero non modo quæcunque a Pipino pater Pontifici Romano donata erant, rata esse voluit: sed multa his adjecit, scilicet Sabinense territorium, Apollinatum Ducatum, & Beneventanum, quæ ab Anasio in Hadriano referuntur, iisque Venetiarum & Cagliari. Notitia Eccl. Gallicana.

Istræ ascribuntur provinciæ cum Insula Corsica. Portus Lunæ, quem Hadriano Papæ Carolus Magnus dono de-
dit, in illo Ligustico sinu situs erat, in quo extat Le-
rice ad Occidentem Macræ fluvii, qui Liguriam ab
Etruria distinguit. Cumque post interjectos aliquos an-
nos a Desiderii Regis capture, expeditionem alteram ad
fines usque remotiores Italiae Carolus Magnus adver-
sus Beneventanum Ducem Arichisum suscepisset, nova
terraturum accessione Romanam Ecclesiam locupletavit,
qua Silarus amnis & oppidum Sipontus continebantur;
quidquid igitur ab hoc Orientali limite per oram Me-
diterranei maris Lericem usque protenditur, id omne
Caroli Magni beneficentia Ecclesiae Romanæ temporali
dominationi accessit. Constat vero ex Hadriani ipsius
ad Carolum Magnum epist. 87. de donatione Beneven-
tani Ducatus. Itemque ex ejusdem ad eundem epist. 73.
88. & 92. de donatione Capuæ & Campaniæ. Sed fu-
sius & prolixius has omnes donationes probat & expli-
cat noster Joannes Morinus, Oratorii apud Parilios
Presbyter, parte 3. capit. 16. & 20. Operis de suprema
Papæ dominatione temporali.

15. Ex anno 772. inchoatum est Caroli Magni aduersus perduelles Saxonas bellum, quod tres & triginta duravit annos ob continuas & pertinaciter iteratas gentis rebelliones, ejus a quo saepius devicta fuerat, clementia abutentis, quæ non aliter perdonari potuit nisi translatione gentium illarum Albis fluminis ripas incollentium in Galliam, & deductione coloniarum Gallicanarum in eas regiones, Sclavos præterea & Bajoarios cum duce ipsorum Tassilone, quem demum captum in Monasterium traxit, ad obsequium reduxit. Bellum insuper cum Avaribus sive Hunnis ea rebellantium strage confecit, ut vix superessent a quibus agri colerentur. Saracenos quoque, facta in Hispaniam transmissione, ingenti clade fudit & fugavit. Cæsaugustam & omnem circumquaque regionem subjugavit, Pamelonam expugnavit, ejusque muros disjecit. Perdonatisque Celtiberorum & Cantabrorum Provinciis, dum per Pyreneos in Galliam regreditur, Vascones extremum per angustias agmen adorti Francos plerosque ceciderunt, interque hos Rutlandum fortissimum Ducem, Britannicæ oræ Praefectum, impedimentaque exercitus dirupuerunt.

16. Carolus octingentesimo Christi anno creatus est Occidentis novus Imperator, quum post Hadriani obitum in sacram Petri sedem Leo tertius proiectus esset. Contigit scelerorum quorumdam factione, ut novus Pontifex comprehensus, effossis oculis abscissaque lingua, & multis plagiis fauciis & cruentus, in tenui carcere conjectus sit. Sed Deo execrandum scelus emendante, restitutis oculis & lingua mirifice sanatus est, atque adventante Vinicio Spoletano Duce vindicatus in libertatem sanctus Pontifex, Spoletumque adactus & tantisper recreatus, se ad Carolum contulit Saxonico tunc bello implicitum, qui Romanum ipsum per Legatos reduci curavit, & in sedem restituit Apostolicum: applaudentibus Clero populoque Romano. Ipse vero Carolus cum primum per Saxones licuit, Romanum cum Pipino filio & exercitu contendit: exceptusque est summa omnium letitia. Convocata Episcoporum Synodo caussam Pontificis dijudicari mandavit; at vero perfidi fierii, qui ex affiobus erant defuncti Papae Hadriani, ut facinus admisum aliquo praetextu diminuerent, multas in Leonem accusationes impegerant. Ceterum nullo accusatorum comparere auso, nec enim probare conficta crimina poterant; Synodo vero contestante, quod olim in causa Marcellini, deinde in causa Symachi Pontificum, fuerat ab aliis Synodis pronunciatum, nemini de Summo Pontifice judicandi praeter ipsum solum competere in terris potestatem. Leo ambone consenso, adhibito jurejurando, se illorum criminum, quorum falso accusabatur, professus est innocentem, favente faustis acclamationibus omni populo. Post hec de instaurando in Occidente Romano Imperio in persona Caroli, cuius erant amplissima in Ecclesiam merita, quando Imperatores Orientis omni ope & studio sanctam religionem pessimum dare, atque Romanam Ecclesiam everttere contendebant, suum istud propositum conscio nemine, atque inscio Carolo ipso, paucis post diebus perfecit. Ipso Natalis Domini die in Vaticana Principis Apostolorum Basilica, Carolum prius precibus intentum inopinus invadens, capiti ejus coronam imponit: Elataque voce Imperatorem Romanorum salutat & proclamat, sicut clamante atque applaudente omni multitudine. Ipseque Nicephorus Orientis Imperator cum Carolo fœdus initit, ut Orientis alter, alter Occidentis Augustus diceretur. Vitrichindus belli Saxonici fax, cuius molitionibus & ductu toties bellum illud recruduerat, abdicatis idolis Christianos ritus cum baptismo suscepit. Eique Carolus non veniam tantum, sed etiam Angrianum Ducatum dedit. Ab hoc plerique originem Capetiorum Regum